

دانشگاه شهید چمران اهواز
معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی
طرح درس ویژه درس‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه

نام و نام خانوادگی استاد: غلامحسین رحیمی دوست	مرتبه علمی: استادیار	آدرس ایمیل: rahimidoost@gmail.com
دانشکده: علوم تربیتی و روان شناسی	گروه: علوم تربیتی	نیمسال تحصیلی: اول ۹۸
دوره تحصیلی: کارشناسی ارشد رشته آموزش و بهسازی منابع انسانی	نام درس: طراحی آموزشی	تعداد واحد: ۲
<p>جایگاه درس در برنامه درسی دوره:</p> <p>طراحی آموزشی یکی از درس های تخصصی رشته آموزش و بهسازی منابع انسانی است. از آنجا که یکی از ابعاد اصلی رشته آموزش است، بنابراین آشنایی با طراحی آموزشی اهمیت ویژه ای در این رشته دارد. تسلط بر محتوای این درس تأثیر مستقیمی بر یادگیری دروس دیگر رشته آموزش و بهسازی منابع انسانی دارد. همچنین در کارآمدی فارغ التحصیلان در محیط کار می افزاید.</p>		
<p>هدف کلی:</p> <p>در این درس دانشجویان با مفاهیم اصلی طراحی آموزشی از جمله جایگاه طراحی آموزشی در سازمان ها، نیازسنجی آموزشی، طراحی و توسعه راه های یادگیری رسمی و غیر رسمی، تحلیل کار و وظایف، تدوین هدف های آموزشی، تحلیل زمینه یادگیری و یادگیرنده، راهبردهای مختلف آموزش، فنون اجرای آموزش و ارزشیابی دوره های آموزشی آشنایی کسب می کنند.</p>		
<p>اهداف یادگیری:</p> <p>از دانشجو انتظار می رود در پایان این درس بتواند:</p> <ol style="list-style-type: none"> ۱. اهمیت و جایگاه طراحی آموزشی در سازمان ها را توضیح دهد. ۲. مهمترین رویدها در توسعه رشته طراحی آموزشی را شرح دهد. ۳. طراحی آموزشی، برنامه درسی، برنامه ریزی درسی و کارآموزی را با یکدیگر مقایسه کند و تفاوت های آنها را بگوید. ۴. عناصر کلیدی طراحی آموزشی را نام ببرد و آنها را توضیح دهد. ۵. ویژگی های الگوهای طراحی آموزشی اولیه را بگوید. ۶. نظریه های یادگیری، نظریه های آموزشی، طراحی آموزشی و الگوی طراحی آموزشی را با یکدیگر مقایسه کند. ۷. انواع نیازهای آموزشی را توضیح دهد. ۸. فرایند انجام نیازسنجی را در قالب یک گزارش ارایه دهد. ۹. فرایند تحلیل هدف را توضیح دهد. ۱۰. با در دست داشتن چند هدف آنها را تحلیل کند و گزارش ارایه دهد. ۱۱. مهمترین ویژگی های یادگیرنده را که باید در طراحی آموزشی مورد نظر قرار داد توضیح دهد. ۱۲. انواع زمینه را توضیح دهد و برای یک زمینه گزارشی ارایه دهد. ۱۳. اجزای ساختار محتوا را بگوید. ۱۴. تحلیلی را بر روی یک کار انجام و گزارش آن را ارایه دهد. ۱۵. انواع هدف آموزشی را توضیح دهد. ۱۶. شیوه های مختلف سازمان دهی محتوا را بگوید. ۱۷. راهبردهای آموزشی مختلف را با یکدیگر مقایسه کند. ۱۸. رویه های مختلف اجرای آموزش را توضیح دهد. ۱۹. جایگاه ارزشیابی را تحلیل کند. ۲۰. یک الگوی طراحی آموزشی را اجرا کند. 		

رفتار ورودی:

برای درک بهتر مطالب یادگیرنده باید با اصول و فنون روان شناسی رفتاری، شناختی و سازنده گرای، اصول تعلیم و تربیت، شیوه ها و فنون مختلف تدریس، روش ها و ابزارهای سنجش و ارزشیابی آشنا باشد.

مواد و امکانات آموزشی:

رایانه متصل به اینترنت و مجهز به نرم افزارهای مورد نیاز، دیتا پروژکتور، تابلو

روش تدریس:

روش تدریس در این درس ترکیبی است و شامل سخنرانی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، انجام پروژه و حل مسأله ای

وظایف دانشجو:

دانشجو موظف است ضمن حضور به موقع در ساعت های کلاسی موارد زیر را انجام دهد:

۱. مشارکت فعالانه در مباحث کلاسی
۲. انجام تکالیف هفتگی به موقع
۳. انتخاب و معرفی یک موضوع برای طراحی آموزشی
۴. انجام طراحی آموزشی برای یک گروه مخاطب
۵. گذراندن آزمون پایان ترم

شیوه آزمون و ارزیابی:

ارزشیابی این درس به چند شکل و در چند مرحله انجام می شود:

۱. ارزیابی تکوینی: در طی ترم تحصیلی دانشجو موظف به انجام فعالیت هایی است که به هر کدام نمره ای اختصاص می یابد.
۲. ارزیابی تراکمی: در انتهای ترم آزمون کتبی و شامل سوالات عینی و ذهنی برگزار می گردد.
۳. ارزیابی گزارش طراحی آموزشی

منابع درس:

منبع اصلی

۱. طراحی آموزش اثربخش: مؤلفان: گری آر موریسون، اسیون ام روس و جرال د ای کمپ، مترجم: غلامحسین رحیمی دوست، انتشارات دانشگاه شهید چمران اهواز

منابع تکمیلی

۱. اصول طراحی آموزشی، مؤلفان: رابرت گانیه، لسلی بریگز و وئروگر، مترجم خدیجه علی آبادی، انتشارات دانا
۲. مبانی طراحی آموزشی: مؤلفان: داریوش نوروزی، سید عباس رضوی، انتشارات سمت.
۳. طراحی آموزشی: مبانی، رویکردها و کاربردها: مؤلف: هاشم فردانش، انتشارات سمت

همکاران ارجمند می توانند برای آگاهی بیشتر درباره روش ها و فنون تدریس و به ویژه روش تهیه طرح درس، نگاه کنند به: حسن شعبانی، مهارتهای آموزشی و پرورشی (روشها و فنون تدریس)، ۲ جلد، تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت)، ۱۳۹۰.

هفته یکم
(۹۸۶/۲۹ تا ۹۸۶/۲۳)

عنوان: مقدمه ای بر طراحی آموزشی

شرح:

در این جلسه ابتدا مروری بر تاریخچه طراحی آموزشی می شود و در این راستا مهمترین رخ دادهای طراحی آموزشی معرفی می گردند. سپس با طرح پرسش هایی مفاهیم و اصطلاحات مهم طراحی آموزشی تبیین می گردد. برای این منظور از دانش پیشین دانشجویان استفاده می شود و اطلاعات جدید مبتنی بر آشنا قرار داده می شود. در ادامه ضرورت طراحی آموزشی در سازمان ها تشریح می شود. در نهایت زمانی به پرسش و پاسخ و رفع ابهامات اختصاص داده می شود.

هفته دوم
(۹۸۶/۳۰ تا ۹۸۷/۵)

عنوان: الگوهای طراحی آموزشی

شرح:

در این جلسه ابتدا الگوهای طراحی آموزشی اولیه و سپس الگوهای پیشرفته و جدید معرفی می شود. طراحی آموزشی کلان و خرد توضیح داده می شود و سپس با طرح پرسش هایی عناصر هر یک از الگوها تبیین می گردد. در ادامه نمونه هایی از طراحی کلان و خرد معرفی می گردد. در انتهای درس از دانشجو خواسته می شود نمونه هایی از طراحی کلان و خرد را بررسی و در جلسه آینده به کلاس گزارش دهد.

هفته سوم
(۹۸۷/۶ تا ۹۸۷/۱۲)

عنوان: نیازسنجی و تحلیل هدف

شرح:

در این جلسه مقدمات نیازسنجی آموزشی، اهمیت و جایگاه نیازسنجی، انواع نیازها، فرایند نیازسنجی و ابزارهای نیازسنجی توضیح داده می شود و سپس تحلیل هدف معرفی می گردد. در پایان دانشجو موظف است چند هدف کلی را تحلیل و گزارش آن را جلسه بعد به کلاس ارائه دهد.

هفته چهارم
(۹۸۷/۱۳ تا ۹۸۷/۱۹)

عنوان: تحلیل یادگیرنده و زمینه آموزشی

شرح: در این جلسه موارد زیر ارائه می گردد:

انواع خصوصیات یادگیرنده

انواع زمینه یادگیری

انجام تحلیل یادگیرنده و تحلیل زمینه

هفته پنجم
(۹۸۷۶/۲۰ تا ۹۸۷۷/۲۶)

عنوان: تحلیل کار و وظایف
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
انواع محتوا
فرایند تحلیل کار
فرایند تحلیل رخدادهای بحرانی
انجام یک تحلیل کار

هفته ششم
(۹۸۷۷/۲۷ تا ۹۸۷۸/۳)

عنوان: تدوین هدف های آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
نقش هدف ها در طراحی آموزشی
حیطه های هدف آموزشی
ارتباط درون حیطه ها

هفته هفتم
(۹۸۷۸/۴ تا ۹۸۷۹/۱۰)

عنوان: هدف نویسی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
تدوین هدف های آموزشی
تدوین هدف های شناختی
تدوین هدف های حرکتی
تدوین هدف های عاطفی
تدوین هدف های بین فردی
الگوی نگارش هدف های آموزشی
آماده سازی هدف های آموزشی برای یک دوره آموزشی و آرایه گزارش به کلاس

هفته هشتم
(۹۸۷۹/۱۱ تا ۹۸۸۰/۱۷)

عنوان: سازمان دهی و توالی محتوای آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
اهمیت سازمان دهی و توالی محتوا
دسته بندی روش های سازمان دهی محتوا
سازمان دهی محتوا
سازمان دهی کار

هفته نهم
(۹۷/۷/۲۴ تا ۹۷/۷/۱۸)

عنوان: ادامه سازمان دهی و توالی محتوای آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
سازمان دهی یک محتوا در کلاس به صورت گام به گام
سازمان دهی یک کار در کلاس به صورت گام به گام

هفته دهم
(۹۷/۷/۲۵ تا ۹۷/۷/۲۱)

عنوان: راهبردهای آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
جایگاه راهبردهای آموزشی در طراحی یک دوره آموزشی
انواع محتوای آموزشی
راهبردهای آموزشی بر اساس نوع محتوا
آموزش از راه دور و آموزش حضوری

هفته یازدهم
(۹۷/۷/۲۲ تا ۹۷/۷/۱۸)

عنوان: طراحی پیام آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
جایگاه طراحی پیام در طراحی آموزشی
انواع راهبردهای پیش آموزشی
اصول اولیه طراحی پیام
بار شناختی در پیام های آموزشی
اثر بخشی پیام های آموزشی

هفته دوازدهم
(۹۷/۷/۱۹ تا ۹۷/۷/۱۵)

عنوان: اجرای آموزش
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
برنامه ریزی برای اجرای آموزش
برنامه ریزی تغییر
الگوی سی ال آی آر

هفته سیزدهم
(۹۸/۹/۲۳ تا ۹۸/۹/۱۶)

عنوان: فن آوری ها در طراحی آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
فنآوری های سستی در طراحی آموزشی
فنآوری های نوین در طراحی آموزشی
فنآوری های تلفیق در طراحی آموزشی

هفته چهاردهم
(۹۸/۹/۲۹ تا ۹۸/۹/۲۳)

عنوان: ارزشیابی آموزش
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
نقش ارزشیابی در طراحی آموزشی
ابعاد مختلف ارزشیابی
انواع ارزشیابی طراحی آموزشی
تهیه فرم های ارزشیابی توسط دانشجویان و ارائه گزارش به کلاس

هفته پانزدهم
(۹۸/۱۰/۶ تا ۹۸/۹/۳۰)

عنوان: ابزارهای ارزشیابی طراحی آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
دسته بندی ابزارهای ارزشیابی آموزشی
انتخاب ابزار مناسب بر اساس هدف های آموزشی

هفته شانزدهم
(۹۸/۱۰/۱۳ تا ۹۸/۱۰/۷)

عنوان: جایگاه طراح آموزش در پروژه طراحی آموزشی
شرح: در این جلسه موارد زیر مطرح می شود:
نقش ها و تخصص های مختلف در پروژه طراحی آموزشی
نقش طراحی آموزشی در انواع پروژه های طراحی آموزشی
ارائه گزارش طراحی آموزشی توسط دانشجویان